

## Järki ja tunteet – Affektiivinen etnologia – Sense and Sensibility – Ethnology of Affect

X Kansatieteen päivät 2018 – X Ethnology Days 2018  
(Porin Yliopistokeskus 15.–16.3.2018)

Raportti

*Maija Lundgren*

Suomen kansatieteilijöiden yhdistys *Ethnos ry* järjestää joka toinen vuosi kaksipäiväiset *Kansatieteen päivät* maaliskuussa. Nykyisin ne pidetään aina yhteistyössä jonkun alan yliopistollisen oppiaineen kanssa. Nykymuotoisina Kansatieteen päivillä on yleensä kaksi ulkomaista ja yksi kotimainen keynote-luennoitsija, CFP:n kautta valitut työryhmät sekä kielinä suomi, ruotsi ja englanti. *X Kansatieteen päivät* järjestettiin tänä vuonna Porin Yliopistokeskuksessa teemalla *Järki ja tunteet – Affektiivinen etnologia*.

10. Kansatieteen päivillä keskityttiin pohtimaan kysymyksiä kehollisuudesta, tunteista ja emootioista, jotka ovat aina kiinnostaneet arkea tutkivia etnologeja, antropologeja ja lähitieteiden edustajia. Viime vuosina ”affektiivinen käänne” humanistisissa ja sosiaalitieteissä on tuonut uutta näkökulmaa yksilöiden kokemusmaailman tutkimiseen ja ymmärtämiseen sekä avannut mahdollisuuksia affektiivisuuden käsittelemiselle myös tulevassa tutkimuksessa. Affektit – kuten aistillisuus, keholliset tuntemukset, liikkuvuus ja asioiden tuntuma – tarjoavat kulttuurintutkijoille erittäin hedelmällisen tutkimuskentän.

Tämän vuoden maaliskuussa pidetyt Kansatieteen päivät loivat tilan affektikeskustelulle sekä teoreettiselle tutkimusmatkalle etnologian näkökulmasta. Kaksipäiväisen seminaarin keskustelujen aiheiksi nousivat kysymykset siitä, mitä on affektiivinen etnologia sekä kuinka affektiivista etnologiaa voi hyödyntää tutkimuksessa, laajemmassa yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa. Seminaariosallistujat pohtivat myös, onko affektin käsite hyödyllinen etnologisessa arjen tutkimuksessa. Kuinka käsitettä voidaan soveltaa museotyössä tai kulttuuriperinnön suojelussa? Mistä on kysymys, kun keskustellaan affekteista? Millaisia analyttisiä työkaluja etnologeilla on näiden keskustelujen tulkitsemiseen ja laajemmalle yleisölle ymmärrettäväksi tekemiseen?

Dosentti ja yliopistonlehtori Taina Kinnunen (Itä-Suomen yliopisto, kulttuuriantropologia) käsitteli keynote-esitelmässään *Touch and Affect: ‘Touch biographies’ as a part of communal affective history in Finland* affektien merkitystä rekrytointikonsulttien työssä sekä erityisesti

kosketuksessa, jota Kinnunen on tutkinut suomalaisessa kulttuurikontekstissa. Etnologian professori Maja Povrzanović Frykman (Institutionen för globala politiska studier, Malmö universitet) tarkasteli seikkaperäisesti esitelmässään *Following the senses: Affect in ethnological studies of war and migration* tunteiden merkitystä ja vaikutusta sotaan ja muuttoliikkeeseen liittyvässä etnologisessa tutkimuksessa. Kolmannen ja hengästyttävän keynote-puheenvuoron piti apulaisprofessori Sarah Holst Kjær (Institutionen för etnologi, religionshistoria och genusvetenskap, Stockholms universitet) aiheesta *Relationships and Cultural Emotions – Contexts, Things and Performances*.

Tunteisiin vetoavien, erittäin mielenkiintoisten ja monimuotoisia ajatuksia herättäneiden keynote-esitelmien rinnalla affektien, tunteiden ja emootioiden merkityksestä keskusteltiin Kansatieteen päivillä vilkkaasti ja syvällisesti myös seitsemässä eri työryhmässä. Hannu Linkolan johtamassa työryhmässä *Maisema, tunne, affekti* kuultiin esityksiä, joissa pohdittiin affektiivisiä maisemia, maaseutukuvaston ongelmallista todellisuutta, maiseman tuntoa sekä kysymystä digitaalisen maisemakuvaston tutkimusmenetelmistä. Jussi Lehtonen ja Helena Ruotsala johdattelivat toisessa työryhmässä osallistujia eläintutkimuksen pariin teemalla *Controversial experiences and emotions? Human-animal relations in everyday life*. Eerika Koskinen-Koiviston ja Pilvi Hämeenahon workshop *Tutkijan järki ja tunteet* pureutui rohkeasti ja ennakkoluulottomasti vaikeisiin, osaltaan ahdistaviin ja työryhmäyleisöä kovasti liikuttaneisiin aiheisiin käsittelemällä affektiivisiä kohtaamisia synkän kulttuuriperinnön kanssa, haastattelutilannetta inhimillisenä kohtaamisena, empatiaa, myötätuntoa ja ahdistusta sekä tunteita asiantuntijahaastattelussa ja tutkijan haastavina seuralaisina.

Neljäs työryhmä, *Affektit, tunteet ja hiljainen tieto työssä*, keskittyi Tytti Steelin johdolla käsittelemään konferenssin teemaa työn ja työelämän kontekstissa. Aihealueet esityksissä liikkuvat kulttuurituotannon yksityisen rahoituksen pohtimisesta virkkauksen herättämiin tunteisiin. Osallistujille tarjottiin myös näkökulmia aistitietoon puutarhanhoidossa, tunteisiin elämäkertamuistelussa, työn vaikutuksiin ihmiskehossa sekä työttömyyteen liittyviin tunteisiin. Blanka Henrikssonin ja Ann-Helen Sundin workshop pureutui kysymyksiin otsikolla *The Affective City* ja Kaisa Nissi vastaavasti sukelsi omassa työryhmässään teemaan *Experiences through the body and movement: meanings and memories beyond words*. Konferenssissa oli myös ruotsinkielinen työryhmä, jota veti Sofie Strandén-Backa herätellen osallistujien ajatuksia aiheesta *Att hantera intensiva känslor*.

Intensiivisten työryhmäsessoiden jälkeen oli vuorossa Ethnos ry:n vuosikokous Porin yliopistokeskuksessa. Vaihtoehtoisesti seminaarivieraillo oli samaan aikaan oiva tilaisuus käydä tutustumassa Satakunnan Museon näyttelyyn opastetulla kierroksella. Torstaipäivä huipentui Satakunnan Museossa järjestettyyn iltajuhlaan, jonka ohjelmassa oli illallinen viinitarjoiluineen sekä muun muassa Vuoden gradu -palkinnon jako. Perjantaina antoisa ja hedelmällinen keskustelu jatkui työryhmissä ja iltapäivällä oli vielä yhteenvetopuheenvuoroja kahden päivän aikana käydyistä keskusteluista, ajatuksista ja niistä syntyneistä päätelmistä. Kansatieteen päivät 2018 oli menestyksenkäs seminaari, joka synnytti uusia visioita, näkökulmia ja varmasti myös uudenlaisia tutkimusaiheita osallistujavieraiden keskuudessa.

**FM Maija Lundgren toimii väitöskirjatutkijana Turun yliopistossa.**